

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า มีคำกริยาในรูปประโยคบางชนิดในภาษาไทยซึ่งประกอบขึ้นด้วยนามวลี-กริยา-นามวลี มีความหมายบ่งบอกลักษณะมากกว่าบ่งบอกการกระทำ ในประโยคลักษณะดังกล่าว นามวลีหน้าและหลังคำกริยาจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด นั่นก็คือ นามวลีหน้า และหลังคำกริยา บ่งบอกสิ่งเดียวกัน บุคคลเดียวกัน คล้ายกัน หรือมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน คำกริยาที่อยู่ระหว่างนามวลีทั้งสอง เป็นคำกริยาเฉพาะมีคุณสมบัติเหมือนเป็นตัวเชื่อมนามวลีทั้งสอง ดังตัวอย่าง

1. สมศักดิ์ คือ ผู้ชนะ
2. วันเกิดของแม่ปีนี้ เป็น วันพฤหัสบดี
3. เสื้อของเธอ เหมือน เสื้อของฉัน

การที่คำกริยาในรูปประโยคเหล่านี้ต้องปรากฏร่วมกับนามวลี 2 นามวลี โดยมีนามวลีหนึ่งปรากฏในตำแหน่งหลังคำกริยานั้น ทำให้คำกริยาเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับคำกริยากรรม ซึ่งในโครงสร้างก็ต้องปรากฏร่วมกับนามวลี 2 นามวลี และมีนามวลีหนึ่งปรากฏในตำแหน่งหลังคำกริยา อย่างไรก็ตาม นามวลีที่ตามหลังคำกริยาในกลุ่มนี้แตกต่างจากนามวลีที่ตามหลังคำกริยากรรม กล่าวคือ นามวลีที่ตามหลังคำกริยาในกลุ่มนี้ไม่มีคุณสมบัติทางความหมายของการเป็นกรรมของกริยา เพราะนามวลีที่ตามหลังคำกริยาในกลุ่มนี้ไม่มี ความหมายบ่งบอกถึงการเป็นผู้รับการกระทำ แต่มีลักษณะเป็นส่วนเติมเต็ม (Complement)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสังเกตพบว่า คำกริยากลุ่มนี้บางคำมีคำปฏิเสธปรากฏในตำแหน่งหน้าคำกริยาไม่ได้ เช่น

4. *สมศักดิ์ ไม่ใช่ ผู้ชนะ

คำกริยากลุ่มนี้บางคำเลือกปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธเฉพาะคำว่า "ไม่ได้" เท่านั้น เช่น

5. *วันเกิดของแม่ปิ่น ไม่เป็น วันพฤหัสบดี
6. วันเกิดของแม่ปิ่น ไม่ได้เป็น วันพฤหัสบดี

อย่างไรก็ดี ทั้งประโยค 4. และประโยค 5. จะใช้คำปฏิเสธ "ไม่ใช่" แทนความหมายที่เป็นปฏิเสธของประโยคได้โดยต้องละคำกริยา เช่น

7. สมศักดิ์ ไม่ใช่ ผู้ชนะ
8. วันเกิดของแม่ปิ่น ไม่ใช่ วันพฤหัสบดี

การที่คำกริยากลุ่มนี้ซึ่งจะเรียกว่าคำกริยาบ่งบอกลักษณะ มีลักษณะแตกต่างจากคำกริยาอาการและคำกริยากรรมหลายประการตามที่กล่าวข้างต้นนี้ ทำให้นักวิจัยที่จะศึกษาต่อไป กอปรกับยังไม่มีผู้ใดศึกษาคำกริยากลุ่มนี้อย่างละเอียดมาก่อน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาคำกริยากลุ่มนี้ว่าจะมีคุณสมบัติอะไรบ้างที่ทำให้มีลักษณะแตกต่างจากคำกริยาชนิดอื่น และสนใจศึกษาต่ออย่างละเอียดด้วยว่า คำกริยากลุ่มนี้จะสามารถจำแนกออกเป็นประเภทย่อยได้กี่ประเภท และแต่ละประเภทมีคุณสมบัติอย่างไร

---

* ใช้กำกับหน้าประโยคที่ผิดไวยากรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยาบ่งบอกลักษณะในภาษาไทย
กรุงเทพฯ
- 2) เพื่อศึกษาคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ของคำกริยาบ่งบอกลักษณะในภาษาไทย
กรุงเทพฯ
- 3) เพื่อจำแนกคำกริยาบ่งบอกลักษณะในภาษาไทยกรุงเทพฯ ออกเป็นชนิดย่อย
ตามคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์

สมมติฐานในการวิจัย

คำกริยาบ่งบอกลักษณะในภาษาไทยกรุงเทพฯ สามารถจำแนกเป็นประเภทย่อย
ได้ตามเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

- 1) ศึกษาคำกริยาบ่งบอกลักษณะเฉพาะที่ปรากฏในภาษาไทยกรุงเทพฯ เท่านั้น
โดยไม่คำนึงถึงภาษาย่อยทางสังคม และภาษาในวรรณคดี
- 2) ศึกษาคำกริยาบ่งบอกลักษณะที่ไม่เป็นคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน ไม่เป็นส่วน
ของสำนวนต่าง ๆ หรือไม่เป็นส่วนหนึ่งของวลีหลายกริยา (Serial Verb)
- 3) ศึกษาเฉพาะโครงสร้างประโยคที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไประหว่างผู้พูดและ
ศึกษาโครงสร้างประโยคที่เป็นที่ตกลงกันในเชิงวิเคราะห์

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) สืบค้น รวบรวม และศึกษาเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัย
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคำกริยาบ่งบอกลักษณะทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ศึกษาเอกสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งในภาษาไทย
และภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์

3) เก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูลจากบทความ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ละครวิทยุ โทรทัศน์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หนังสือต่าง ๆ และจากการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับบุคคลอื่น ๆ

4) วิเคราะห์ข้อมูลโดยประยุกต์แนวความคิดเรื่องคำกริยาบ่งบอกลักษณะของ ไมเคิล เอ เค ฮัลลiday และยึดหลักการมองภาษาแบบมีโครงสร้างลึกตามแนวไวยากรณ์ปริวรรตแปรรูป

5) สรุปและเสนอผลการวิจัย

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

- 1) ทำให้ทราบถึงคุณสมบัติของคำกริยาบ่งบอกลักษณะในภาษาไทยกรุงเทพฯ อย่างละเอียด
- 2) ทำให้การศึกษาคำกริยาในภาษาไทยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 3) ทำให้เกิดแนวทางในการศึกษาคำกริยาประเภทอื่น ๆ ในภาษาไทยต่อไป
- 4) ความรู้นี้อาจนำไปใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ